

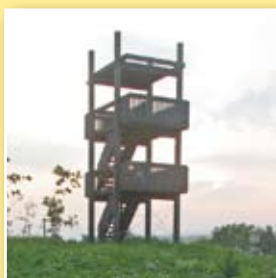
NØTTEKRÅKA

Denne får du aldri mer se i Bærum.

Lakrismjeltblåvinge
er sannsynligvis
utryddet i Norge.
Den ble sist sett i vårt
land i Bærum i 2007.
Les mer om hva
bit-for-bit
utbyggingen
gjør med det Bærum
vi låner av våre barn.
Side 10

Les også om:

Hva gikk galt på
Fornebu?

side 3

Oppløftende
politiske signaler

side 12

Bærum Natur- og
Friluftsråd

side 16

Plan fra Bærums
klimapanel

side 18

NiBs Miljøvernpris-
vinner 2007

side 19

Samhandling kan fremdeles sikre at Fornebu blir et vellykket prosjekt.

Det er stille på Fornebu for tiden. Heldigvis, sier vi i naturvernkreter. Dette gjør det mulig å forberede seg godt for alle oss som ønsker å ta vare på de unike naturkvalitetene som finnes i området. Utfordringen er at det noen år frem i tid sannsynligvis vil være en befolkning på Lillehammers størrelse på vårt gamle hovedflyplassområde. Så vidt vi vet er dette "eksperimentet" aldri vært foretatt tideligere i verden: Å plassere så mange mennesker så tett på unike naturkvaliteter.

LYKKES "EKSPERIMENTET"?

Vi er mange krefter som ønsker det samme utfallet av "eksperimentet"; politikere, kommunens administrasjon, de nye grendesentrene på Fornebu, næringslivet, de nyinnflyttede og alle andre parter. Alle ønsker at de grønne kvalitetene tas vare på. Dette må vi sørge for – sammen.

DÅRLIG START

En forutsetning for å lykkes er evnen og viljen til dialog. All ekspertise må samles slik at de beste løsninger blir realisert. Vi må snakke sammen – ikke forbi hverandre! Når vi i dette nummer av Nøttekråka legger så stor vekt på den katastrofale utplantingen av det som ble alt annet enn "stedegne vekster" på Storøya, er grunnen vår av den konstruktive sorten: Dette må ikke få skje igjen, så ta oss med på råd!

SAMMEN ER VI STERKE

Naturhuset på Lilløyplassen er for tiden i dialog med ledelsen på Storøya grendesenter, som står klar for innflytting om et års tid. Et tett samarbeid er planlagt, da senteret skal ha natur- og miljøprofil. Dette er flott, peker fremover og kan være svært avgjørende. De forskjellige brukergruppene på Lilløyplassen naturhus har hatt en workshop for å samles om hva vi sammen kan tilby brukere av området. Her finnes ekspertise om fugler, insekter, blomster, livet under vann, natur- og miljø. Vi ønsker at vårt lille, røde hus skal bli et senter for naturopplevelser på Fornebu.

MYE POSITIVT FRA DE FOLKEVALGTE

Noe annet som er positivt blir presentert av Finn Otto Kvillum på side 12. Han peker på alle de oppløftende positive signalene som de folkevalgte har sendt ut de siste årene. De viser at det ikke bare er på Fornebu man ønsker å bevare grønne verdier. Men så er det veien fra tanke til handling ...

OG SÅ VAR DET SOMMERFUGLEN SOM FORSVANT...

Men hva kan vise at vi er på vei i riktig retning – eller i feil retning? Rune Aanderaa i SABIMA (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold) trekker frem sommerfuglen lakrismjeltblåvinge, som i Norge sist ble sett i Bærum i 2007. Sannsynligvis er den utryddet i vårt land. Å kjenne til de sannsynlige årsakene til dette, kan være en forutsetning for å hindre en videre nedgang i biologisk mangfold i vår kommune.

For vi ønsker å overlevere kommunen i like god stand som da vi selv overtok den. Gjør vi ikke?

Jan Schwencke
Leder

NØTTEKRÅKA

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:
Finn Otto Kvillum, tlf. 67542375
E-post: ott-kvil@online.no

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB)
Postboks 252, 1319 Bekkestua
Bankgiro: 1627 11 34243

Ansvarlig redaktør: Jan Schwencke
Utforming: David Keeping
Trykk: Haslum Grafisk AS

VIKTIG - våre hjemmesider:

www.baerumsnatur.no

Husk at vi legger ut fortløpende informasjon om aktuelle saker på våre nettsider. Her finner du også opplysninger om arrangementer i vår regi.

Morten Bergan har kjempet lenge for Fornebus unike natur, og mottok NiBs miljøvernpris for 2005.

Nederst: Innerste del av Storøykilen. Naturmosaikken av våtmarkssumper (som den på bildet), åpne tørrbakker og kalkfuruskog gjør arts mangfoldet svært stort på hele Fornebuområdet. Foto: Jan Scwencke

Hva gikk galt på Fornebu?

Etter at flyplassen ble nedlagt i 1998, er det brukt omlag 50 millioner kroner på å lage en, fra naturvernhold uønsket, botanisk hage der man skulle gjenskape den opprinnelige naturen.

De kystnære områdene av Oslofjorden var allerede sterkt utbygd da flyplassen ble nedlagt, men Fornebuhalvøya hadde et usedvanlig rikt biologisk mangfold etter norske forhold. Berggrunnen er kalkrik, jordsmonnet er skrint og klimaet er relativt varmt og tørt. Det er derfor hardføre og kalkelskende arter klarer seg her. Visstnok er dette den mest artsrike lokaliteten i Norge (>700 arter blomster). Årsaken til det rike biomangfoldet er, paradoksalt nok, delvis at flyplassen på Storøya forhindret bebyggelse og slitasje på naturen. Med blomsterprakten utviklet det seg en unik insektfauna, hvorav nesten 100 arter er rødlistet*. Flere av insektartene er faktisk kun kjent på noen få lokaliteter

langs indre Oslofjord. Det er imidlertid fuglefaunaen som er mest kjent etter tretti år med intensiv ornitologisk aktivitet langs med rullebanene. Vårtrekket opp Oslofjorden tiltrakk fuglekikkere langveisfra. Naturmosaikken av våtmarkssumper, åpne tørrbakker og kalkfuruskog gjorde arts mangfoldet stort.

Nødvendig miljøengasjement

I forbindelse med etterbruken av Fornebu flyplass var flere miljøorganisasjoner svært aktive som premissgivere for naturområdene på sørvestsiden av Fornebulandet. Komité for Etterbruk av Fornebu (KEF) var en samarbeidsgruppe mellom Norsk Ornitologisk Forening (NOF), Naturvernforbun-

dene i Oslo (NOA) og i Bærum (NiB) samt de lokale vellene, som skulle kjempe frem et grønt alternativ for Fornebulandet. Miljøengasjementet var både nødvendig og viktig i dette naturrike området. Blant de første utbyggingsscenarier som dukket opp for Fornebu var f.eks. fireetasjers boligblokker i en bymessig bebyggelsesplan utover hele Storøya og med båtplasser i naturreservatene Kokså og Storøykilen på begge sider. KEFs syn var derimot å sikre Storøya som grøntområde, og at det skulle være store buffersoner omkring naturreservatene - begge

* Står i fare for å bli utryddet.

Mens de flisløse delene av Tårnkollen i dag fremstår som et grøntområde er det nå helt dødt i dens flislagte nærområde. Vi klarte å kompromisere med flislegging på selve Tårnkollen. Se hvor blomsterrikt det er der det ikke ble flislagt!

Tusenvis av mål, opprinnelig blomsterenger ivaretatt av lufthavnen og allerede gjenskapte koller med blomstereng, ble flisbelagt. Flis gir sur avrenning mens kalkelskende planter skal ha basisk. Og sannelig la de det ut i et 25 cm tykt lag og oppå 25 cm moldjord - der det skulle ha vært skrinne berggrabber.

fredet som nasjonalt verneverdige. Heldigvis vant vi frem med mange av våre "grønne" krav.

Vi ville ha et ubebygd Storøya, store buffersoner rundt naturreservatene, og vi ville gjenskape det opprinnelige kollelandskapet med gjenbruk av stedegne kalk- og skifermasser fra graving andre steder på Fornebulandet. Vi ville sikre naturområdene med et stisystem for å få folk ut på tur, men også samtidig forhindre folk fra å gå fritt over hele området ved å kanalisere ferdsele. Vi foreslo badeplass ytterst på øya. Med unntak av den innerste delen av Storøya ("område 6") vant KEF frem med sitt syn, godt støttet opp med uttalelser fra bl.a. Fylkesmannen i Oslo og Akershus og konsekvensanalyser fra Norsk Institutt for Naturforvaltning (NINA).

Politikerne var ikke så vanskelige å overbevise når argumentene var gode. Men vi møtte mye motstand i begynnelsen. Bærum kommune skal i ettertid ha skryt

for å ha vist ansvar med en fremtidsrettet arealplanlegging, da det i Kommunedelplan 2 (1999) ble bestemt at mye av Storøya skulle bevares som et grøntområde for allmennheten og at det skulle være buffersoner med naturlig vegetasjon omkring de to naturreservatene. Selv om indre del av Storøya skulle bebygges, og vi syntes buffersonene var i minste laget, så føltes jobben vår gjort. KEF ble oppløst og NOF, NiB og Norsk Entomologisk Forening (NEF) holdt seg deretter ajour med hørings- og reguleringsplaner utover 2000-tallet. I 2002 ble det etablert et bredt naturfaglig miljø, hvori inkludert NiB som en sentral partner, på Lilløyplassen naturhus ved Storøykilen. Våren 2003 kom fugletårnet – høytidelig åpnet av miljøvernminister Børge Brende på Biomangfolddagen, mens ordfører Odd Reinsfelt samme dag åpnet naturhuset. I 2006 ble området overdratt til Direktoratet for Naturforvaltning. NOF (KEF) og folkene hertil fikk miljøvernpriser, også fra NiB.

Gjenskaping av natur

Etter de første årenes arbeid med å overbevise politikere og byråkrater om gjenskaping av natur var det oppløftende å bli oppringt med spørsmål om hvor vi ville ha kollene. De første to kollene ble gjenskapt allerede i 1999 og tilplantet med en norsk urteblanding. Diskusjonen om jorddekket endte den gang i et tynt jorddekke på toppen av kollen og en del kampestein i hellingen ned mot Storøykilen. Tynt jorddekke ble valgt på grunn av den stedegne floraen med kalkelskende blomsterarter. Allerede første sommeren var det her en fantastisk rik blomstereng og dermed et yrende fugleliv av frø- og insektspisende arter utover den første høsten.

De videre planene for et utplantingsprosjekt utover Storøya virket, imidlertid, noe overdimensjonert. Men vi forsto det som om prinsippet med stedegne planter og skrint jorddekke og med åpne områder som ville bevare biomangfoldet i form av en landskapsmosaikk av ulike biotoper ville bli ivaretatt; gressenger, slåpekratt og furulunder. Tilplanting av stedegne arter, et syn vi hadde forfektet gjennom mer enn ti år, ville begunstige den spesielle floraen med de sjeldne insektartene langs Oslofjordens kystkalksteinslandskap. NOF deltok i et møte i 2003 der en oversiktsplan for landskapet ble presentert. Planen virket fantastisk flott, men noen detaljert planteplan ble oss ikke vist. Senere hørte vi aldri noe mer.

Katastrofal utplanting

Langt ut på sommeren 2004 ble vi klar over at utplantingsprosjektet ble en katastrofe for biomangfoldet, og utelukkende en pyntesak for utbygger. Området som skulle være mest mulig opprinnelig natur, med buffersoner omkring naturreservatene, ble gjort om til et sterilt parklandskap – en slags overdimensjonert hage med pålagt moldjord og strøflis. Finmalt moldjord gir rik plantevekst mens det var skrinne jordbunn vi ville ha. Flis gir sur jord mens det var alkalisk, kalkrik, jord vi ville ha på kalksteinene. Flis legger man i hager for at det ikke skal vokse ugress omkring pryddplantene, ikke der hovedformålet er å revegetere opprinnelig natur. En betydelig andel av plantene er fremmedlandske arter som ikke hører til i norsk flora. Amerika-hagtorn, junisøtmispel og ulike sorter hageroser. Pene er de nok, men de hører til i Amerika eller i hager og ikke i norsk natur.

Statsbygg hadde altså laget en hage på Storøya, og ingen buf-

fersone omkring nasjonalt verneverdige naturreservater. Vi tok aksjon samme sommer (2004) og etter en befaring med Statsbygg ble flislegging stoppet på mye av Tårnkollen, der fugletårnet står. Det ble også skrappt av pålagt strøflis i sørskråningen på den nærliggende "Varslerkollen", som er den eneste gjenværende kollen med opprinnelig, urørt, skrinne tørrengvegetasjon på Storøya. Også enkelte områder inne i selve Storøykilen naturreservat var strøflisbelagt, disse fikk vi også skrappt bort. Mens de flisløse delene av Tårnkollen i dag fremstår som et grønt område er det nå helt dødt i dens flislagte nærområde.

Storøya, som skulle gjenskapes som et naturområde risikerer å forbli et livløst hageanlegg inntil flislaget nedbrytes om svært lang tid – dette var ikke intensjonen. Her var det langt større biomangfold den gang området var gressenger langs flyplassen enn hva det noen gang kan bli etter utplantingsprosjektet. Det ser imidlertid flott ut i indre deler

Hvitpil ble valgt spesielt til forsøkninger fordi den skulle suge opp vann. Men vi ville jo ha fuktige drag i forsøkningene for å sikre vanntilførselen ned i naturreservatene. Se også hvor klønete utplantet ved siden av furuer - piletrærne vokser flere meter i året og skygger snart ut furuene. Noen har fått seg godt betalt på vilkårlig utplanting. Det var kalkfuruskog vi ville ha. Foto: Morten Bsergan

Etter at man hadde lagt flere tusen mål under strøflis og plantet til for 50 millioner kroner fant man ut at man skulle drenere bort noe vann. Da kunne man ikke grave der det var pyntet til som en hage, men man kunne ta den "ubrukelige" naturkollen ved siden av. Dermed raserte man den siste kollen med kalktørrenger inne på selve Storøya. Og hvorfor kunne ikke vannet bli samlet i en dam for salamanderene?

av Koksa der man ikke har lagt på strøflis og latt mye fjell stå i dagen. Senere ble dessverre Varslerkollens opprinnelige jordlag, med sin unike frøbank, skrappt helt bort i forbindelse med en rørledning høsten 2006. De kunne ikke grave ti meter unna fordi der var det jo brukt penger på å lage til en hage. Men i det som utbygges oppfattet som verdiløst, dvs. i naturen med sjeldne blomsterarter på kalksteinsgrunn, der kunne de grave. Naturfaglig skulle det selvsagt vært gjort omvendt.

Ingen faglig vurdering

Det ble plantet ut over 130 000 vekster i denne moldjorda og hele stasen har kostet over 50 millioner kroner! Planteplanen ble aldri forevist naturvitenskapelig ekspertise i form av botanikere eller insektforskere for faglig vurdering. Men det ble brukt massevis av konsulenter hentet fra eget fagfelt

– hagebruk! Konsulenttjenester med økologisk inkompetanse, kan hende utført forsvarlig fra et gartnerifaglig ståsted, selv om det ser "rart" ut, som mange hevder. Andre landskapsarkitekter sier det er brukt "gammeldagse" metoder og vi har bekreftelser på at en del av konsulentene anbefalte andre og mer økologisk bærekraftige arter.

Norge er en sinke i økologisk forståelse og klassisk naturvern. Innføring av fremmede arter i en sårbar natur er fundamentalt galt, men altså ikke for landskapsarkitekter - de skal forskjønne et område med hageplanter. Dessverre er det ikke ulovlig å innføre fremmede landplanter, bare fremmede vannplanter og fremmede dyr er forbudt. Den utplantete rynkerosen står til og med på myndighetenes svarteliste, hvilket betyr at samfunnet skal bruke sine ressurser på å bli kvitt den. I Bærum

Høsten 2007 ble Statsbygg anmeldt til politiet for miljøkriminalitet. Saken ble henlagt "grunnet manglende kapasitet".

bruker man altså skattepenger på å sette den ut! Hurtigvoksende hvitpil, som krever mye vann, ble plantet i forsenkningene slik at det ikke skulle bli vanndammer. Men det var jo vanndammer vi ville ha - til salamanderne og som ferskvannstilsig til våtmarksreservatet!

Miljøkriminalitet

Utover i 2006 og 2007 ble det både møter og befaring. På befaringen opplevde vi at en ansvarlig rykket opp spirende seljer. Seljene sto nemlig ikke på utplantingslisten og de tok kraft fra amerikahagtornen hans! Men det var jo norske arter vi ville ha - gjerne en seljelund. Vi kom ikke langt med forhandlinger utover en stadfæstelse av forskjellig synspunkter. I ettertid ble Statsbygg og Fylkesmannen enige om å fjerne den svartelistete rynkerosen samt bjørnebær. Pussig forresten, at de valgte å fjerne bjørnebær som tross alt er en norsk art.

På befaringen ble vi klar over at arealplanleggere oppfatter en art som norsk dersom den har vokst frem på et norsk gartneri. Akkurat som om en tropisk papegøye skulle være en norsk fugleart om den er klekket ut i et bur i Bærum! Det eneste vi ble enige om var at avstandene er store mellom gartnere og naturvitere når det gjelder økologi. Dessverre for naturen ble det brukt gartnerfaglig og ikke naturfaglig ekspertise.

I 2006 ble det holdt en befaring på Storøya mellom SABIMA og alle dens inkluderende naturorganisasjoner (NOF, NEF, NBF, NZF samt NiB), Fylkesmannen, Bærum kommune, landskapsarkitektene Bjørbekk og Lindheim og Statsbygg. Det eneste man var, og forble, enige om var at man var uenige om hva natur er for noe. Dessverre ble det brukt store økonomiske midler på den hagemessige fortolkningen og ikke den økologiske forståelsen som naturorganisasjonene forfektet. Pga stor kunnskapsmangel hos beslutningstagere og utbyggere vil NiB arrangere kurs om biologisk mangfold for politikere, kommunefolk, Budstikkas journalister og andre interesserte.

Fagfolk innen botanikk, entomologi, ornitologi og enkelte innen gartnerfaget, kaller revegeteringen av Fornebu for miljøkriminalitet. Høsten 2007 anmeldte vi (SA-BIMA d.e. paraplyorganisasjonen Samarbeidsrådet for Biologisk Mangfold, Norsk Ornitologisk Forening, NiB, Norsk Botanisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Entomologisk Forening) Statsbygg. Saken ble overført fra Asker og Bærum politikammer til Økokrim. Dessverre ble saken henlagt pga manglende kapasitet i februar 2008. All erfaring tilsier at det er vanskelig å få fellende dom i miljøkriminalitet.

Feil ressursbruk

Vi undres over at det kan brukes så mange skatte kroner på å lage til en hage og til å plante til fremmede vekster som vil spre seg til naturreservatene, når det ikke er mulig å finne økonomiske midler til forvaltning av selve naturreservatene. Samtidig som man legger landskapet øde i buffersonene gror reservatene til med forvillete hageplanter. Spesielt plagsom er kanadagullrisen som flere steder danner monokulturer og som på mange lokaliteter for lengst har presset bort kalktørrengene som var formålet med fredningen. Kanadagullrisen vil selvsagt også stortrives i den nypålagte feitjorda i hagemarken der det altså skulle være naturlige buffersoner med blåkløkkeeng på skrin kalkjord.

Inne i de nasjonalt verneverdige reservatene er det ikke lov å plukke blomster fordi man ikke vil risikere at sjeldne arter blir fjernet fra kalktørrengene. Man kan undre seg over hvorfor små barn på tur med mor og far ikke har lov til å plukke en bukett markblomster når samfunnet bruker 50 millioner kroner på å vandalisere de samme områdene med utplantinger av fremmede arter.

Revegeteringen av Fornebu er landets hittil største og mest påkostede miljøprosjekt. Nå viser det seg at prosjektet naturfaglig sett er en katastrofe. Enorme beløp er brukt til beplantninger som ikke på noen måte stemmer med intensjonene om å gjenoppbygge den unike naturen. I en tid hvor det rettes søkelys på å bekjempe og utrydde fremmede arter, noe Norge er forpliktet til gjennom Rio-konvensjonen, er det på Fornebulandet plantet tusenvis med ikke-stedlige arter. Mengder av planter er satt ut uten hensyn til de ulike artenes behov og tilvekst.

Man har skapt noe som helt fra starten er i økologisk ubalanse. Rødlistede, opprinnelige plante- og insektarter er gjennom dette feilprosjekt truet av utryddelse, ikke bare lokalt, men også på landsbasis. Det som etter intensjonen skulle bli et miljø- og skryteprosjekt av dimensjoner er blitt til det motsatte.

Hvorfor gikk det slik?

En kan undres over hvorfor og hvordan det som på planleggingsstadiet ga et så positivt inntrykk har resultert i noe så annerledes. Hvorfor ble ikke naturvitenskapelig ekspertise etterspurt? De hadde hele Lilløyplassen naturhus fullt av naturfaglige eksperter å rådføre seg med ved Storøykilen. En kan undres over at så store beløp er blitt brukt til å skade i stedet for å gjenoppbygge natur. Aktivt naturvern hadde vært betydelig billigere for samfunnet.

Gjennom mange års dialog mellom kommunen og KEF (NOF-OA, NiB og vellene) samt NINA og Fylkesmannen var det enighet om at områdene rundt den tidligere rullebanen i størst mulig grad skulle få tilbake sin opprinnelige natur, dvs. kalkrike tørrenger med stedegne planter. Dette er viktig fordi man ønsket å beholde og reetablere den tidligere

Karplanten dragehode ble fredet i 2005. Det vokser en god del dragehode på kalktørrengene på Fornebu. Dessverre gror engene igjen med innførte planter som kanadagullris og russekål og fortrenger opprinnelige plantearter. Bedre stilt ble det ikke da landskapsarkitektene ødela substratet for kalktørrenger og satte ut tusenvis av fremmedlandske plantearter på Storøya slik at de kan bre seg til naturreservatene også. Foto: Jan Schwencke

rike kalktørrengfloraen med arter som f.eks. blodstorkenebb, dragehode, knollmjødurt og harerug. Et unikt plante- og insektliv - og derigjennom et rikt fugleliv. Vi finner flere henvisninger til dette i dokumenter og planer fra bl.a. Bærum kommunes eget Miljøoppfølgingsprogram: (*"...utnytte ressurser på en bærekraftig måte", "bevare og utvikle biologisk mangfold", "Utbyggerne skal utnytte tilgjengelig kunnskap og teknologi med sikte på mest mulig miljøeffektive løsninger"*) Det står også om *"miljøhensyn i arealplanene", "oppfølging av miljømål", "...bevare det sjeldent rike fuglelivet og faunaen på Fornebu"* og mye annet fint. Fra et naturfaglig hold kan vi ikke se at intensjonene er fulgt.

I Statsbyggs miljøhensyn i utviklingsprosjektene heter det: *"En rekke insekter, hvorav flere utrydningstruede, er avhengige av blomsterenger for å overleve"*. Vi kan ikke se at Statsbygg har muliggjort dannelsen av slike blomsterenger. Statsbygg skriver

videre: *«Det skal tas spesielt hensyn til truede og sjeldne arter som thrives i tørrengområder... at planter så inn vil få positive ringvirkninger for insektliv såvel som for fugler og pattedyr... vektlegges bevisst stedegen vegetasjon tilpasset lokalklimatiske og jordbunnsmessige forhold»*. Vi kan ikke se at Statsbygg, som prosjektleder, har fulgt sin rettesnor vedrørende stedegen vegetasjon eller jordbunnsmessige forhold.

I følge Statsbyggs hjemmeside er *"plantene dyrket fra frø på et gartneri og så plantet på Storøya. På Storøya skal biologisk mangfold bevares og fuglereservatet beskyttes i tråd med miljømålene"*. Vi kan ikke se at biologisk mangfold, ut fra norske eller lokale forhold er ivaretatt på Storøya ved at de er dyrket frem på et gartneri – gartneriet fremdyrket de gale vekstene.

Landskapsarkitektenes rolle

Mye av kystnaturen er nå tapt for alltid. Vi får glede oss over

at anmeldelsen bare ble henlagt, Statsbygg ble altså ikke frikjent. Videre får vi glede oss over at store deler av Storøya blir et grønt turområde for befolkningen. Kanskje har oppstyret medført noe økologisk voksenopplæring innen gartnerfaget, blant arealplanleggere og hagearkitekter. Kanskje må kommende landskapsarkitekter ta grunnkurs i økologi?

Stortinget har vedtatt å stanse utryddelsen av artsmangfoldet innen 2010. På Fornebu hadde man sjansen til å bidra til dette ved å verne om kystlandskapet sine unike kalksteinsflora og insektfauna. Sjansen ble skuslet bort. Sist sommer sa statsministeren at Norge skal være "et foregangsland i miljøpolitikken". Men da må man ikke overlate økologiske problemstillinger til hagearkitekter. Da får man nok flotte roser, men ingen fargerik blomstereng med rødlistete insektarter og rikt fugleliv.

Morten Bergan

*Også på vinterstid er det flott på Lilloyplassen. Rådyrene er ikke langt unna og stillheten gir en egen ro i sjelen. Hvordan vil det være om 10 år?
Foto: Jan Schwencke*

Inne i kronbladene på dragehodeplanten finnes dragehodeglansbiller - den er avhengig av akkurat denne vertsplanten for å leve. Glansbiller ble opprinnelig beskrevet fra Snarøya, hvor vertsplanten ikke lenger finnes. Den er bare påvist et par steder i hele verden. Selv om den ikke er stor, så har vi ansvar for å verne om alle arter. Det var flere slike sjeldne insektarter på kalktørrengene på Fornebu - som vi prøvde å verne om. Har vi forskuslet mulighetene for å ta vare på et av Norges aller sjeldneste dyr ved å fjerne substratet den kan leve på? Foto: Lars Ove Hansen.

For fuglene er det fint med busker. Her den sjeldne dvergispelen som vokser på bergrabbene på Fornebulandet. Hvorfor da plante ut amerikanske hagtørner?

Kanadagullris er en vakker, gul plante. Men i motsetning til den norske gullrisen (se eget bilde), som vokser litt her og der, så danner kanadagullrisen en dominerende monokultur som fjerner enhver mulighet for biomangfold. Her brer monokulturen seg inn i naturreservatet i Storøykilen. Ikke er den egnet for fugler heller.

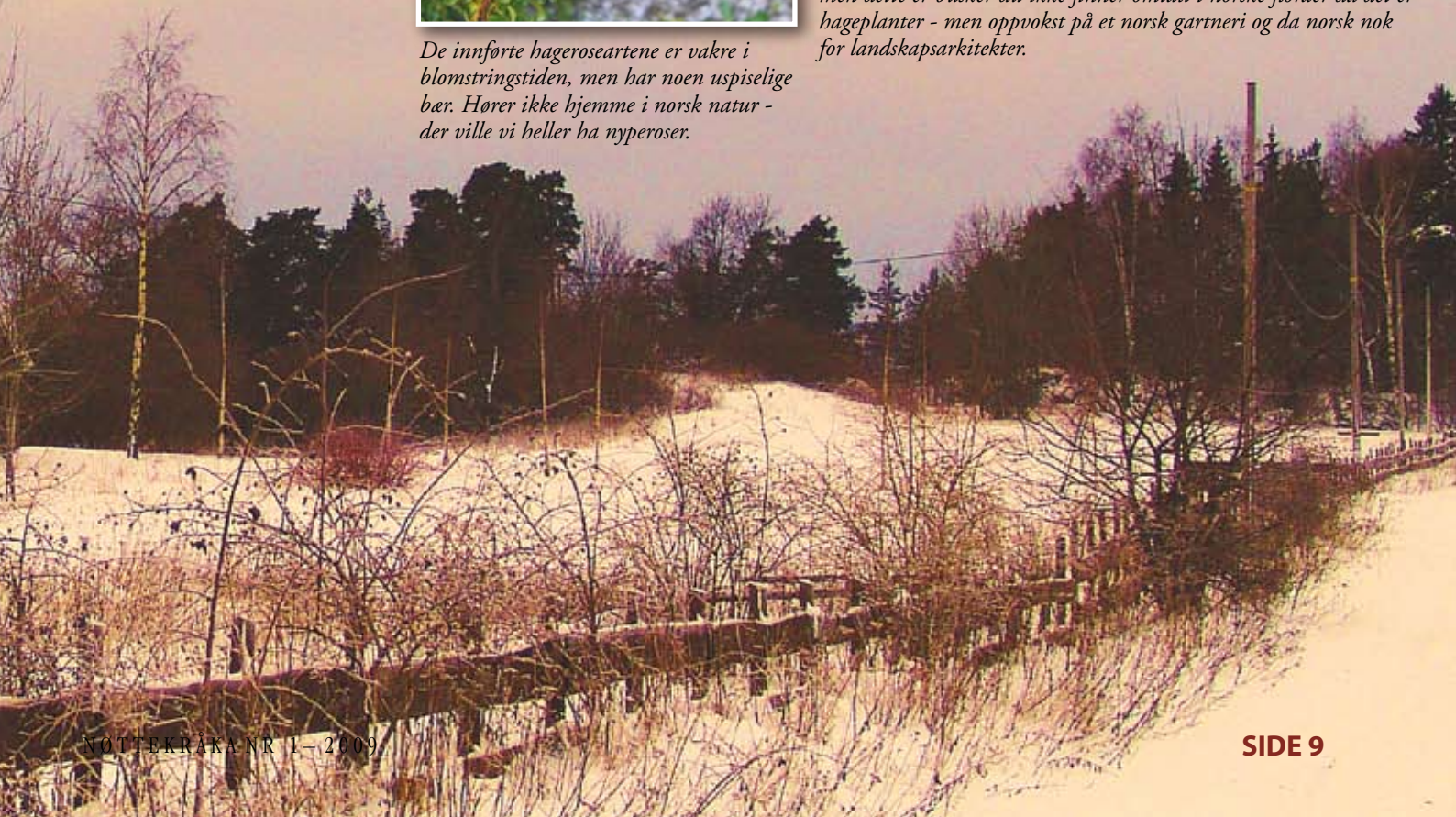
Det var blomsterenger og ikke strøflisørken vi ville ha - til sommerfuglene. Her dag-påfugloye på tistel.

De innførte hageroseartene er vakre i blomstringstiden, men har noen uspiselige bær. Hører ikke hjemme i norsk natur - der ville vi heller ha nyperoser.

Kan hende er det frø til fuglene på de introduserte buskvekstene, men dette er busker du ikke finner omtalt i norske floraer da det er hageplanter - men oppvokst på et norsk gartneri og da norsk nok for landskapsarkitekter.

En sommefugl er borte for alltid – Hvorfor? Og er det så viktig da?

Norsk natur skrumper inn. Forestillingen om at vi nærmest har uendelige arealer med relativt urørt natur, blir mer og mer feilaktig. Hver gang vi tar en ny jafs i det som er igjen av grønne områder, går det ut over arter og natur. Dette har selvsagt konsekvenser.

85 % av artene på rødlista er oppført der fordi leveområdene deres skrumper inn. Foreløpig er det ikke så mange arter som trues av klimændringer, men når disse endringene kommer for fullt, vil følgene for naturen bli dramatiske. Da vil tapet av biomangfold øke sterkt, med uante konsekvenser for samfunnet. Vi er i bunn og grunn helt avhengige av en natur som fungerer. Derfor er det et stort og stigende problem at vi hele tiden tar ny natur i bruk i vår samfunnsutvikling.

I og rundt Oslogryta er problemet tydelig. Spesielt på grunnlendt kalkgrunn innerst i Oslofjorden er vi i ferd med å utrydde mange arter som følge av uansvarlig arealbruk. Godt jordsmonn og gunstig klima la i sin tid grunnlag for et spesielt rikt biomangfold i dette området. Mangfoldet blir sterkt redusert når landets pressområde nummer én stadig tar nye arealer i bruk.

En sommefugl er over

Sommeren 2008 ble det kjent at en vakker sommefugl og minst 15 bie- og humlearter er utryddet i Norge. Mange andre er kritisk truet. Sommefuglen heter lakrismjeltblåvinge, fordi larvene lever på planten lakrismjelt. De siste

stedene den ble observert, var på fire øyer i Asker og Bærum: Nesøya, Brønnøya, Ostøya og Borøya. I 2007 ble det kun sett ett eksemplar på Ostøya. Intens leting i optimalt vær i 2008 ga ingen funn.

Artens utryddelse er et godt eksempel på hva som kan ramme en truet art. Med nedleggelsen av flyplassen på Fornebu, forsvant også støysonen med byggeforbud. På Nesøya skapte dette en byggeboom og planten lakrismjelt ble sjeldnere og sjeldnere. Den er nå så sjelden og spredt at den ikke gir rom for

noen sommefuglpopulasjon. På Brønnøya, som andre steder, har den fremmede arten kanadagullris tatt fullstendig overhånd og utkonkurrert lakrismjelt. På Ostøya har utvidelse av golfbanen og utstrakt skjøtsel av skogkanten rundt banen fjernet all lakrismjelt og dermed også sommefuglen. På Borøya var det velment, men feil skjøtsel som utryddet sommefuglen. For å holde landskapet åpent ble det sluppet ut sau. Det første sauen åt var den næringsrike planten lakrismjelt, og dermed hele grunnlaget for sommefuglen. Og snipp, snapp, snute - der var lakrismjelt ute.

Katastrofen revegetering av rullebanen på Fornebu

Men kalkområdene innerst i Oslofjorden inneholder mer enn lakrismjeltblåvinge. Det er mange andre spesialiserte arter i dette området som står overfor samme skjebne. Skal disse reddes må vi ikke bare ta vare på restene av naturen som er igjen, vi må også restaurere deler av landskapet for å gi dem mulighet til å få større populasjoner. Hvis vi ikke gjør det, vil de i all framtid være like truet som nå, og sannsynligheten for at en eller annen tilfeldighet fjerner de siste individene er stor. Gjenskapingen av natur etter rullebanen på Fornebu må sees i

«Enhver arealendring i områdene på kalkgrunn innerst i Oslofjorden truer arts mangfoldet, enten det dreier seg om feltutbygginger, gravplasser eller fortetting av store naturtomter.»

dette perspektivet. Endelig fantes arealer der tapte naturtyper skulle gjenskapes. Når resultatet er mektige jordlag tilplantet med 130 – 140 000 planter, der det meste har fremmed opphav, har biomangfoldet mistet nok et areal.

Vi står overfor en stadig mer aktuell problemstilling: Enhver arealendring i områdene på

kalkgrunn innerst i Oslofjorden truer arts mangfoldet, enten det dreier seg om feltutbygginger, gravplasser eller fortetting av store naturtomter. Selv om den billigste løsningen er å forsyne seg med litt mer natur hver gang vi planlegger veier, parkeringsplasser og andre tekniske inngrep, kan vi ikke fortsette slik uten å redusere mang-

foldet. Som på så mange andre områder må vi tenke gjenbruk. Altså gjenbruk av arealer. Dette må politikerne ta inn over seg. Å stemme for videre utbygging, stor eller liten, i disse biologisk rike områdene, er å stemme for utrydding av arter.

Rune Aanderaa

Lakrismjeltblåvinges siste eksempel i Norge ble sett på Ostøya i 2007.

Foto: Ove Bergersen, Bioforsk

Nedleggelsen av flyplassen skapte en byggeboom på Nesøya og blomsten lakrismjelt ble sjeldnere og sjeldnere. Den er nå så sjelden at den ikke gir rom for noen sommerfuglpopulasjon.

På Brønnøya har den fremmede arten kanadagullris utkonkurert lakrismjeltet og på Ostøya har golfbanen "skylden".

Foto: Øvind Brekke

Er det plass til flere i Bærum?

Leder i Sektorutvalget for levekår, Høyres Torill H. Heggen, står frem i Budstikka 6. desember 2008 og påpeker at 26 km av Bærums veier er så trafikkfarlige at de trenger fortau. Dette gjelder både kommunale og fylkeskommunale veier. Med dagens bevilgninger vil det ta flere tiår å utstyre veiene med fortau.

Det megetsigende i hennes utsagn er imidlertid at hun gir boligveksten skylden. Ja, for hva annet skulle ha skylden bortsett fra at folk flest har veldig vanskelig for å la bilen stå? Torill H. Heggen er en erfaren og sentral politiker og vi må forutsette at hun har fått klarert det hun sier i sitt parti.

I dette nummeret av Nøttekråka finner du også en artikkel som forteller om politiske vedtak som går på å bevare Bærums grønne verdier. Heggen og Høyre er derfor avgjort på rett vei hvis de slår på bremsene.

Skylder på boligveksten

Sidsel Hvaal

– I denne situasjonen er vi nødt til å vurdere hvorvidt Bærum kan takle flere boliger, sier Torill H. Heggen (H).

Høyre-politiker Heggen mener biltrafikken i Bærum er blitt så kraftig at ikke engang 26 kilometer fortau lagt på sekundet ville kunne sikre menneskene som ferdes på og langs veiene i kommunen.

Onsdag ble en førsteklasing på Blommenholm skole påkjørt på skoleveien. Han ble truffet av sidespeilet til en passerende bil, men fikk ikke alvorlige fysiske skader, meldte Bærum sykehus etterpå.

– La oss ta Halvorsens vei, der hvor ulykken skjedde. På den veien pas-

serte 1.600 biler i døgnet i 2001. I dag er tallet 2.300. Da sier det seg selv at veiene i store deler av Bærum begynner å bli veldig tungt trafikkert, sier Heggen.

Nå er det ifølge Heggen på tide å spørre om ikke Bærum snart er fullt.

– Brems boligbygging

– De store ferdselsårene E16 og E18 tar ikke godt nok av, og trafikken sprer seg på de indre veiene. Det blir bare mer og mer trafikk på veier som ikke var ment å skulle takle så mange biler, sier Heggen.

Blant annet bekymrer Heggen seg for 3.000 planlagte boliger i Sandvika.

66 77 01 22

sidsel.hvaal@budstikka.no

Oppløftende politiske signaler om bevaring av Bærums natur, dyrkede jord og kulturminner

I 2007 og 2008 fattet de folkevalgte vedtak som peker i retning av erkjennelsen av at tiden er inne til å beskytte Bærums rikholdige natur og gjenværende kulturlandskaper. Det spennende er imidlertid om vedtakene munner ut i forpliktende nok planer. La oss se på vedtakene og planene.

Miljømelding 2007–2010

Miljømeldingen ble enstemmig vedtatt 6. juni 2007 med en del tillegg i forhold til rådmannens utkast. Følgende tillegg var særlig viktig for at kommunen skal få en bærekraftig utvikling som sikrer menneskenes livskvalitet og livsgrunnlag:

- Rådmannen utarbeider en plan for hvordan vi kan bevare de gjenværende grøntområder og gjenværende jorder innenfor byggesonen fra videre utbygging. Spesiell vekt skal legges på grøntområder som er viktige som friluftsområder for befolkningen.
- Verneplan for Tanumplataet skal igangsettes.

- Rådmannen bes utarbeide handlingsprogram for naturmiljøet (biologisk mangfold)

I kommunens *Handlingsprogram 2009 - 2012* går det frem at det er vedtatt å lage en miljøoppfølgingsplan i to faser, hvorav del 2 skal ta for seg miljøatsingen innenfor forurensning, avfall, grøntstruktur, vassdrag, biologisk mangfold m.m.

Planprogrammet for kommuneplanens arealdel 2007–2020

Formannskapetets flertall bestående av Høyre, Venstre og KrF vedtok 16. januar 2008 dette som del av

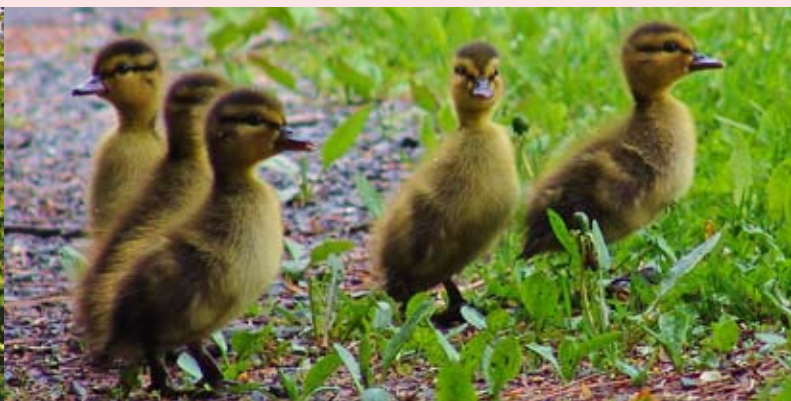
Kan positive politiske signaler sikre at Sandvikselven igjen får en storbetstid. På 60-tallet ble det fisket 3-4000 kg fisk årlig. I dag er tallet 200.

Jordene på Store Stabekk gård viser at Bærum fremdeles har innslag av jordbruk der folk bor. Dette sikrer kommunens landlige preg. Men hvor lenge? Vil det i fremtiden også bli bygget her?

Denne utsikten mot jorden på Skallum fra Gamle Ringeriksvei er borte. Her skal det etter hvert bygges en boligblokk.

Disse andungene ble født ved Skallumdammen ved Stabekk og var en dag på langtur inn i en nærliggende hage. En koselig opplevelse vi fremdeles kan oppleve i Bærum.

planprogrammet:

- Bærums kvaliteter som overveiende grønn og landlig kommune skal ivaretas, med preg av store grøntområder, gode biologiske ferdselsårer mellom fjorden og marka ...
- Under planprosessen skal landbruksplanen og andre politisk vedtatte planer (deriblant kulturvernplanen, vår anm.) med underliggende kartverk innarbeides i juridisk bindende planer og kart. Rettsvirkningen av dette må avklares nærmere... I samarbeid med grunneierne gjennomføres vern av Tanumplatået som særdeles viktig kulturlandskap.

De tre nevnte partiene sitter med flertallet i kommunestyret og vi forutsetter derfor at innholdet i de nevnte punktene blir stående når kommunestyret i siste omgang skal behandle og vedta kommuneplanens arealdel frem til 2020. Det er meget viktig at de såkalte temakartene som følger landbruksplanen og kulturvernplanen blir lagt inn som en del av kommuneplanens arealdel. Dette vil skape større sikkerhet mot nedbygging av de gjenværende landbruksområdene og kulturmiljøene enn tilfellet er i dag.

Kommunedelplan for Tanumplatået og Hornimarka

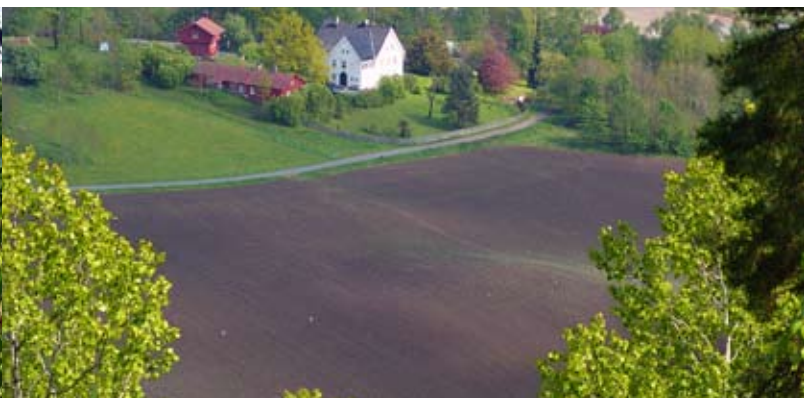
Politikerne har altså vedtatt at Tanumplatået skal vernes, men de går gledelig nok et skritt videre ved at de også vil innlemme Hornimarka i en verneplan. Hornimarka ligger mellom Ramsåsen, Risfjellet, Svartoråsen og Ringiåsen. Det kontroversielle området Jordbru ligger i Hornimarka.

Kommuneadministrasjonen arbeider med en verneplan i form av en kommunedelplan for Tanumplatået og Hornimarka. Når den blir lagt ut til offentlig høring, vil både grunneierne og interesseorganisasjoner få anledning til fremme sine synspunkter. Vi håper at politikerne bestemmer seg for at kartet som følger kommunedelplanen blir gjort juridisk bindende. Hvis ikke, vil verneplanen bli mer vag.

Det skal ikke legges skjul på at Skui Vel kan tilskrives æren for at kommunen tar med Hornimarka i verneplanen. I 2006 ble det utarbeidet en rapport over biologisk mangfold på Jordbru og i 2008 bestilte de og fikk BioFokus til å undersøke og utarbeide en rapport over naturverdier i dalføret Kattås - Jordbru - Ursdalen – Sølvhølen. Naturvernforbundet i Bærum var med som oppdragsgiver for førstnevnte rapport og har støttet sistnevnte økonomisk.

En sommerdag kan du oppleve denne utsikten fra skråningen mot Stovivannet. Kolsåstoppen i bakgrunnen.

Øvre Aas ligger idyllisk mellom Slependen og Tanum. Inneklemt jord som dette er det ennå en del av i Bærum. Vil dette fremdeles bli drevet om 20 år?

Jordbru ligger i gangavstand fra Vøyenenga. Vi får håpe at denne idyllen får leve videre når Tanumplatået og Hornimarka forhåpentligvis vernes. Her kan du fremdeles oppleve et bilfritt område der husdyrene får beite i fred.

Gårdene Øvre og Nedre Sand på Tanumplatået ligger fritt og fint til med Skuidalen under seg.

Fotos: Jan Schwencke

Du finner rapportene på NiBs hjemmeside – adresse www.baerumsnatur.no – på siden ”Biologisk mangfold i Bærum”.

Landbruksplanen

Denne ble vedtatt av kommunestyret 17.11.1999 og det kan være verd å sitere disse to punktene i vedtaket:

- Landbruksplan for Bærum skal legges til grunn for kommunens landbrukspolitikk.
- Vern av dyrket og dyrkbar jord skal være en av de grunnleggende premisser i arealplanleggingen.

Mellom 1965 og 2007 omdisponerte Bærum kommune 8962 dekar dyrket jord (inkl. golfbanene). Selv om det er omdisponert mindre jord de siste årene, skjer det fortsatt. Innspill til kommuneplanens arealdel 2008–2020 forteller at noen fortsatt betrakter dyrket jord som tomtegrunn, ikke som et varig produksjonsmiddel.

Det underliggende kartet til landbruksplanen omfatter også **de gjenværende jordene innenfor bygge-sonen**. Det skal bli spennende å se om disse

virkelig blir tatt vare på under henvisning til første kulepunkt under Miljømelding 2007–2010 og andre kulepunkt under Planprogrammet for kommuneplanens arealdel 2007–2020 som sitert ovenfor. Flertallet i Formannskapet vedtok nemlig så sent som 20. august 2008 at Gjønnnes gård kan få bygge boliger på 1/3 av sine jorder, fordi omdisponeringen til boligformål ligger inne i nåværende kommuneplans arealdel, vedtatt i juni 2003. Men hva da med vedtakene i miljømeldingen og planprogrammet som også ble gjort før 20. august 2008? Politikerne hadde hatt dekning for å avvise boliger på Gjønnnesjordet under henvisning til bevaringsvedtakene.

Kulturvernplanen

Plan for kulturvern i Bærum stammer fra 1990 og ble korrigert og oppdatert i 1999. Planen skal nå revideres og samtidig konverteres til en kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer. Den er under arbeid.

Kommunedelplanen vil bestå av tre deler – plankart, retningslinjer og beskrivelser. Den skal gi en oversikt over den fysiske kulturarven i Bærum, innbefattet de kulturhistoriske verdiene i kultur-

Mellom 1965 og 2007 omdisponerte Bærum kommune 8962 dekar dyrket mark, og omdisponering skjer fortsatt, dog i noe mindre fart. Plantasjens enorme arealforbruk ved Løken gård, synes så alt for godt fra Kolsåstoppen. Løkenjordet, rett til høyre for kolossen, er foreløpig besluttet spart. Men hvor lenge?

landskapene. Det utarbeides retningslinjer til kommunedelplanen som skal anvendes som vurderingsgrunnlag i plan- og byggesaker. Ved å gå inn på et internt kartverk skal saksbehandler kunne finne ut om plan- og byggeområdet inneholder kulturminner eller ligger i et kulturmiljø.

Som nevnt ovenfor er det vedtatt at kulturvernplanens (nå kommunedelplanens) plankart skal inngå som en del av kommuneplanens arealdel.

Mangler plan for biologisk mangfold

Vi savner noe konkret når det gjelder kanskje det viktigste av alt, nemlig å ta vare på kommunens rike biologiske mangfold. Kommunen har registrert et stort antall biologisk viktige områder i Bærum, men hvorfor ikke da også utarbeide en kommunedelplan for vern av disse? Riktignok sier Handlingsprogram 2009 – 2012 at biologisk mangfold skal inngå i en miljøsatsing sammen med en rekke andre miljøtiltak, men det er vår klare oppfatning at det må utarbeides en egen plan for biologiske mangfold – så snart som mulig!

Planer, men hva så?

Bærum har gjennom årene vedtatt flere såkalt overordnede eller styrende planer. En fellesnevner ved dem er at ingen har vært juridisk bindende. De har kun vært retningsgivende. I verneøyemed er det derfor et betydelig fremskritt når kommunen nå har vedtatt at det skal utarbeides kommunedelplaner for Tanumplåtet og Hornimarka og for kulturminnene og kulturmiljøene. I tillegg viser vedtaket i nevnte planprogram at også landbruksplanen skal løftes opp til et mer forpliktende nivå.

Det er imidlertid fremdeles usikkerhetsmomenter ute og går. Vil de medfølgende plankartene bli gjort juridisk bindende og vil de få bestemmelser? Hvis kartene ikke blir juridisk bindende og de følges av **retningslinjer istedenfor bestemmelser**, er vi i realiteten nesten like langt. Politikerne har her virkelig en utfordring fordi en juridisk bindende bevaring vil legge kjelker i veien for dem som fortsatt mener at det må bygges og bygges for dem som ønsker å bo i Bærum – det som fremstilles som et boligbehov, som må dekkes for enhver pris.

Finn Otto Kvillum

Den store sommerfuglen keiserkåpe kan du være heldig å oppdage i Bærum.

På Persbråten, rett bak Skuibakken, er du virkelig på landet. Sauer og storfe preger området. Dyrene beiter blant annet på Jordbru, og fremtiden til Johan Persbråten og hans dyr er avhengig av at forholdene ligger til rette for videre drift.

Hvorfor skal det anlegges en tursti på "togsiden" av Engervannet ved Sandvika når en naturfaglig kartlegging (Biofokus) konkluderer med at dette gir "meget negative konsekvenser" for naturmiljøet? Hva skal i fremtiden til for at viktige naturkvaliteter blir spart?

Per Seglen har, i samarbeid med Naturvernforbundet i Bærum, kartlagt sommerfuglfaunaen på Isi. Mer enn 775 forskjellige arter viser tydelig hvilket unikt mangfold som finnes her - og mange andre steder i kommunen.

Fotos: Jan Scwencke

Bærum Natur- og Friluftsråd (BNF)

Samordning skal sikre mer grønt

Nyetablerte Bærum Natur- og Friluftsråd (BNF) har som oppgave å samordne de frivillige organisasjoner og lag i kommunen som arbeider for natur og friluftsliv.

*Styret i Bærum
Natur- og Friluftsråd
i 2008*

*Fra venstre: Jens
Smeby, Anna Marie
Graff, Jens Bugge,
Rigmor Arnkværn,
Morten Heldal
Haugerud, Tom Ekeli
og Jon Aage Hveem*

Rådet har nå eksistert i snart et år, og har nok ennå ikke rukket å gjøre seg særlig bemerket ute i Bærums befolkning. Men med de forestående høringsrunder i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel og Bærum kommunes forslag til endring av markagrensen regner BNF med å bli mer synlig i landskapet.

Initiativet til å etablere

Bærum Natur- og Friluftsråd

ble opprinnelig tatt av Anna Marie Graff, som var leder av Bærum LA21-turveyselskap. LA21 er for-

kortelse for "lokal agenda for det 21. århundre", en betegnelse som ble skapt under en FN-konferanse om miljø og utvikling i Rio de Janeiro. Under denne konferansen ble det vedtatt en handlingsplan for det 21. århundre, og i den henvendte FN seg for første gang direkte til alle verdens lokalsamfunn og utpekte disse til hovedaktører i arbeidet med å oppnå en bærekraftig utvikling. I Norge ble dette fulgt opp med en konferanse i Fredrikstad i februar 1998, med deltagelse fra hele landet. FNs budskap ble ført videre i den

såkalte Fredrikstad-erklæringen, hvor hovedbudskapet var at kommunene nå må ta ansvar for å komme i gang med en lokal Agenda 21 prosess. Bærekraftig utvikling kan defineres slik: tar vi vare på naturen og menneskers grunnleggende behov i dag og samtidig sikrer kommende generasjoners grunnleggende behov – har vi skapt en bærekraftig utvikling.

Det var dette som førte til dannelsen av Bærum LA21-turveyselskap, med krefter fra Bærum

Velforbund, Oslo og Omegn Friluftsråd, Naturvernforbundet i Bærum og Turmarsjklubben. Hovedoppgaven ble å arbeide for at Bærums befolkning skulle sikres tilgang til turområdene via brukbare turveiforbindelser til og fra og innenfor bebyggelsen. Bærum LA21-turveiselskap bidro med innspill til "Turkart med sykkelveier i Bærum", utgitt i regi av Bærum kommune.

Men etter hvert erfarte denne LA21-gruppen at det var begrenset hva den kunne utrette.

Den representerte også bare en del av de frivillige organisasjonene i bygda med interesse for natur og friluftsliv og hadde derfor begrenset gjennomslagskraft i større og viktige saker. Fra Bærum kommunes side hadde Natur- og idrettsforvaltningen også gitt uttrykk for at det nettopp i slike saker hadde vært ønskelig å ha én partner å forholde seg til, som kunne samordne og representere bygdas forskjellige natur- og friluftinteresserte.

På denne bakgrunn inviterte man i februar 2007 alle kommunens aktuelle organisasjoner og lag på området til et sonderingsmøte for å vurdere om det var ønskelig å etablere en samordnende organisasjon for natur- og friluftsliv i Bærum, med følgende begrunnelse:

"Idretten er godt organisert og har gjennomslagskraft for sine ulike tiltak gjennom Bærum idrettsråd. Det uorganiserte friluftsliv og naturvernet har derimot vært lite samordnet og har derfor hatt vanskeligere med å nå fram med sine synspunkter, herunder sikring av verdifulle arealer. Det hadde av den grunn

vært nyttig for friluftslivet og naturvernet i Bærum å få opprettet en felles organisasjon for å ivareta deres interesser."

Det møtte et bredt spekter av organisasjoner og lag til sonderingsmøtet. Foruten flere velforeninger hadde bl.a. Historielaget, Naturvernforbundet, Skiforeningen, Turistforeningen, FNF-Akershus og Bærumsmarkas Venner møtt opp. Initiativet ble godt mottatt. Et interimsstyre ble valgt og etter et snaut års arbeid kunne man den 31. januar 2008 kalle inn til et stiftelsesmøte. I alt 16 organisasjoner og vel underskrev stiftelsesprotokollen, vedtok vedtekter og godkjente de foreslåtte rådsmedlemmene. Rådet består av i alt 7 medlemmer, sammensatt av personer med forskjellig bakgrunn og tilhørighet.

Da det nye rådet var etablert og hadde begynt sitt arbeid, ble Bærum LA21-turveiselskap nedlagt i april 2008.

Hva har det nye rådet fått utrettet siden det ble stiftet?

Hovedinnsatsen har nok vært å forhandle fram en samarbeidsavtale mellom Bærum Natur- og Friluftsråd og Bærum kommune. Dette har tatt noe tid, men avtalen skal være klar til undertegnelse om kort tid. Når det gjelder arbeid med konkrete saker, så har rådet blitt invitert av Bærum kommune til å delta som referansegruppe i arbeidet med kommunedelplan for vern av Tanumplatået-Hornimarka, kommunedelplan for Sandvika by og kommunedelplan for Sandviksvassdraget mellom Bjørumsaga og Franzefoss.

Hva kan man forvente av nyetableringen? Bærum kommune har ytret ønske om at BNF skal ha en overordnet funksjon i større og viktige saker. Men det sier seg selv at et råd på syv personer er nødt til å støtte seg tungt på de kunnskapsrike og energiske kreftene i sine medlemsorganisasjoner. I beste fall har BNF et håp om å kunne samle de forskjellige medlemmers røster til et samstemt kor i saker der flere har interesser. Rådet vil også arbeide for å kunne møte kommunens administrasjon og politikere i periodiske møter, hvor det på forhånd er satt en dagsorden og hvor de forskjellige berørte medlemsorganisasjoner blir invitert til å delta. Så rådet vil altså ta sikte på å være en samordnende og samlende enhet for alle kreftene som arbeider for natur og friluftsliv innenfor kommunens grenser.

Det finnes ingen lignende organisasjon på landsbasis. Mens de fleste kommuner har godt etablerte idrettsråd og velforbund, så kjenner ikke BNF til tilsvarende etableringer for friluftslivet. Så hvem vet, kanskje kan en slik organisering av det frivillige friluftsarbeidet bli noe som får interesse på landsbasis. Det er nok flere enn Bærums friluftinteresserte som føler at det er behov for å samle kreftene for å forsvare natur og kulturlandskap mot utbygges og idrettens ønsker om nye anlegg på jomfruelige arealer.

Jon Aage Hveem
Leder av BNF

Bærum vil redusere klimagassutslippene

Planen inneholder også forslag til hvordan kommunen kan legge til rette for generell reduksjon av energibruk og klimagassutslipp i samarbeid med lokalt næringsliv og innbyggere i Bærum.

Bærums klimapanel har utarbeidet en plan for å redusere energibruk og klimagassutslipp i kommunen. Det overordnede målet er en reduksjon på 20 prosent innen 2020. Dette skal blant annet gjennomføres ved tiltak innenfor transport og stasjonær forbrenning, miljøvennlige innkjøpsrutiner, og gjennom samspill med innbyggere og næringsliv.

Klimaproblemene må tas på alvor

Vi er vitne til klimaendringer over hele verden, og disse endringene skyldes for en stor del menneskelig aktivitet. Per i dag er målet (Norge og EU) å unngå en global temperaturøkning som overstiger 2 grader C. Passeres denne grensen, kan skadevirkningene bli alvorlige. For å begrense klimaendringene må vi redusere utslipp av klimagasser. Dette krever omlegging og reduksjon i energibruk, forbruk og aktiviteter. Innsatsen for å redusere klimagassutslipp må skje både globalt og lokalt.

Bærums energi- og klimaplan

Bærums klimapanel har utarbeidet en plan for å redusere energibruk og klimagassutslipp fra kommunens egen drift. I tillegg er det forslag til tiltak for å møte forventede klimaendringer. Målet for kommunens egen virksomhet er en reduksjon på 20 prosent innen 2020 regnet ut fra 2008 som referanseår.

Planen inneholder også forslag til hvordan kommunen kan legge til rette for generell reduksjon av energibruk og klimagassutslipp i samarbeid med lokalt næringsliv og innbyggere i Bærum.

Detaljerte forslag til tiltak

I planen er mål og forslag til tiltak delt inn i kapitler om transport, stasjonær energi, miljøvennlige innkjøpsrutiner, tilpassning til klimaendringer, og om samspill og dialog med innbyggere, næringsliv og andre myndigheter.

Klimapanelet mener det er mulig å realisere de mål og tiltak som foreslås, men planen har foreløpig ikke vært gjenstand for politisk behandling.

Når planen er vedtatt, vil gjennomføringen av tiltakene følges nøye gjennom årlig rapportering av de resultatene som er oppnådd.

Del av miljøhandlingsplanen

Energi- og klimaplanen er første del av en miljøhandlingsplan for Bærum kommune. Andre del av miljøhandlingsplanen vil ta for seg miljøatsingen for øvrig, som forurensning, avfall, grøntstruktur, vassdrag, og biologisk mangfold.

Hele planen finnes på www.baerum.kommune.no/

Klimapanelet i Bærum

Politisk oppnevnte: Hårek Elvenes (leder) (H), Harald Sævareid (SV), Anne Merete Andersen (V), Halvdan Skard (Ap), Yngve Bjerke (Frp).

Eksternt oppnevnte: Rasmus Hansson, Trygve Røed-Larsen, Helge Skarphagen, Anita Wahlstrøm, Therese Werenskiold

Ungdommens kommunestyre: Morten Schwencke

Sekretariat: Arthur Wøhni, Hans Anton Støen, Berit Viig

Therese Werenskiold

Johnny R. Pedersen fikk NiBs miljøvernpris for 2007

Spesielt ett sted har vært og er et sentrum for Johnnys fugle- og naturvernengasjement. Det er Lilløyplassen naturhus på Fornebu. Hans store og uegennyttige innsats i og omkring dette huset eller denne plassen kan grovt sett deles i to: Den praktiske og den naturrelaterte.

“Bor” på Lilløyplassen

Som den nevenyttige personen han er deltok han i arbeidet med å sette i stand huset innvendig slik at det kunne fremstå som en møteplass, ikke bare for ornitologene, men også for andre interesseorganisasjoner med naturmiljø på sin dagsorden. I en lengre periode jobbet han hver helg på Lilløyplassen, nå “bare” 1–2 ganger i uken.

Skisse for drift

Han har satt opp en skisse for driften av naturhuset og han holder orden på husets møter og aktiviteter i husets naboskap. Det bør også nevnes at han har deltatt i forsøk på å få bevilget midler til en naturguide-stilling med sete på Lilløyplassen. Målet og drømmen er at stedet skal bli et senter for naturopplevelser og læring, ikke minst for den oppvoksende slekt. Han brenner for at naturhuset skal blir en møteplass for alle som vil stikke innom.

www.lilloyplassen.net

Det var han som bygde opp Lilløyplassens nettside og det er han som holder den ved like. Den er full av nyttig informasjon og flotte bilder av fugler, blomster og insekter, og den forteller siste nytt om hva som skjer i naturen på Fornebu - både innen faunaen og floraen. På nettsiden løftes også pekefingeren mot forsøpling og hundehold – kort sagt trusselbilder mot Fornebus unike natur og fugleliv. Han holder et våkent øye på hva som skjer i området, ja han er nesten som en Fornebus “skomaker Kristiansen” – han på Kalvøya.

Høyst fortjenestefullt ble Naturvernforbundet i Bærums miljøvernpris for 2007 tildelt Johnny R. Pedersen. Her er han på tur med en klasse fra Stabekk barneskole i Naturvernforbundet i Bærums natursti mellom Gjønnes og Ballerud. Blant annet ble en uglekasse hengst opp. Foto: Jan Schwencke

Mangesidige interesser

Selv om fugl er hans spesialitet, har hans mangesidige interesse for naturen gitt ham stor innsikt – den har lært ham å se og forstå sammenhengen i naturen. Men så er han da også opptatt av å dele sine kunnskaper med andre. Dette gir seg ikke minst utslag i tilrettelagte arrangementer og turer på Fornebu. Full av idéer og initiativer får turene gjerne inspirerende opplegg, særlig når de arrangeres for skoler og barnehager. Han er en levende og troverdig for-

midler av naturverdier og han mener det å pirre barns nysgjerrighet er en måte å vekke deres ekte naturverninteresse på.

Sprer kunnskap

Som det fremgår av ovennevnte har vi her å gjøre med en svært engasjert og miljøskapende person. Han har gjort en betydelig innsats for å få på plass Lilløyplassen naturhus og i en tid da dette er viktigere enn noen sinne, ivrer han etter å spre kunnskap om naturen.

B

Returadresse:
Naturvernforbundet i Bærum
Pb. 252
1319 Bekkestua

